

**BOLU
ABANT
İZZET
BAYSAL
ÜNİVERSİTESİ**

MART 2025 / 3. SAYI

AGEÇ GAZETESİ

BÜLTEN

ABANT GELECEĞİN ÇEVİRMENLERİ GAZETESİ

EKİBİMİZ

Baş Editör

Zehra Sıla SEVİNÇ

Baş Editör Yardımcısı

Onurcan YAYGINGÖL

Yazı İşleri Sorumlusu

Mustafa HATABAY

Alan Editörleri

Sarp AÇIL

Zeynep SARAÇ

Yazar Kadrosu

Kiana MOOSAVİ

Gökçe Nur ERTİM

Azra KOCA

Melissa Nur MAROLD

Azra Aysima ALTINTAŞ

Esmanur BARIK

Zeynep İPEK

Zehra Nur MAVİŞ

Dil Editörleri

Gamze DEMİR

Melike Nur DEMİR

Mizanpaj

Kağan SUSAM

Sosyal Medya Sorumlusu

Aylin AKGÜL

Baş Editörden

Değerli okuyucularımız,

Abant Geleceğin Çevirmenleri Gazetemizin 2025 Mart ayı 3. sayısı ile tekrardan karşınızda olmaktan büyük bir gurur ve sevinç duyuyoruz.

Her yeni sayımızda olduğu gibi, çeviri dünyasına dair en güncel gelişmeleri, meslektaşlarımızı yakından ilgilendiren konuları ve ilham verici içerikleri sizlerle paylaşmaya devam ediyoruz. Bu sayımızda ağırlıklı olarak günümüzün en çok tartışılan konularından biri olan yapay zekâ ve çeviri ilişkisini ele aldık. Yapay zekâ, çeviri dünyasında bir rakip mi yoksa güçlü bir müttefik mi? Bu soruya yanıt ararken, yapay zekâyı en verimli şekilde nasıl kullanabileceğimiz üzerine çeşitli bakış açılarını derledik. Yapay zekânın mesleğimize karşı korkulu bir unsur olmasındansa onu bize bir yardımcı olarak kullanabileceğimizi anlatmaya çalıştık.

Yayına büyük katkı sağlayan yardımcı editörümüze, yazı işleri sorumlumuza, alan editörlerimize, dil editörlerimize, yazarlarımıza ve mizanpaj editörümüze bunların yanı sıra bize bu sayıda bilgilerini ve bakış açılarını sağlayarak destek olan çevirmenlere, akademisyenlerimize ve okulumuzdan mezun öğrencimize teşekkürü borç biliriz.

Merakla okunması ve desteklenmesi dileğiyle.

Bölüm Başkanından Ön Söz

Abant Geleceğin Çevirmenleri Gazetesi'nin değerli okurları

Bu ön sözü belki ilk sayıda yazmam beklenirdi. Bir grup öğrencimiz bu gazete fikrini dile getirdiğinde, çoğunlukla karşılaştığımız geçici bir heves mi diye aklımdan geçirip durdum. Yayın sıklığı ne olacak diye sorduğumda üç aylık periyotlarla gazetenin çıkacağını söylediklerinde bu “geçici heves” fikri tam anlamıyla zihnime yerleşmiş oldu, üstelik altı aylık periyot önerimi de kabul etmediler.

Eylül 2024'te gazetenin 1. sayısını çıkaran bu değerli ekip, Aralık 2024'te de tam zamanında 2. sayıyı çıkarınca (ki her sayı öncesinde öncelikle her yazının en ince detayına kadar onayımı almadan son halini vermediler bugüne kadar) 3. veya 4. sayıyı beklemeye karar verdim bu ön söz için. Şubat 2025 sonunda 3. sayıyı da benim onayıma gönderdikleri dosyada 4. sayının temalarını dahi hazırlamış ve bu temalar için de onay istediklerini görünce, artık bana da bir ön söz yazma “hevesi” gelmiş oldu.

Bundan böyle AGEÇ gazetesinin Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi Fen Edebiyat Fakültesi Mütercim ve Tercümanlık Bölümü öğrencilerinin bence “bir hevesle” başladıkları ancak yapılan işlerden gördüğüm kadarıyla çok geniş çaplı bir plan ve program dahilinde sürekliliği olan bir yayın olduğunu kabullenmiş olmakla birlikte AGEÇ ekibine bölümümüz adına sonsuz teşekkürlerimi iletmek isterim. Ekipte birinci sınıftan dördüncü sınıfa kadar her düzeyden öğrencinin aktif yer alması ve bunu kendilerine bir ilke edinmiş olmaları, gazetenin sadece bir veya birkaç yıl değil önümüzdeki uzun yıllar faaliyet göstereceğinin de bir işaretidir.

Her sayfada yer alan yazıların altına yararlandıkları veya ilham aldıkları kaynakları belirtmeleri, bu gazetede etik anlayışının da en üst düzeyde olduğunun bir göstergesidir. Bu kaynak gösterimleri elbette bizim akademik dünyada kullandığımız APA, MLA, Chicago, Harvard gibi kaynak gösterme stillerine uymuyor ancak buna dair bir düzeltme talebimi asla kendilerine bildirmedi. Bilinçli olarak bu talepten kaçınıyorum çünkü birinci sınıf, ikinci sınıf veya üçüncü sınıf düzeyindeki yazarlarımızın kaynak gösterme bilincine sahip olması dahi beni ziyadesiyle mutlu etti.

Hemen sönmeyen, hatta sönecek gibi de gözükmeyen bir hevesle çalışan bu ekip, bu uğraşlarında ve ürünlerinde bölümümüz tarafından her zaman desteklenmeye devam edecektir. Tüm okurlarımıza keyifli okumalar diler, AGEÇ ekibine bölümüm adına tekrar teşekkürlerimi iletmek isterim.

Doç. Dr. Mesut Kuleli
Mütercim ve Tercümanlık Bölüm Başkanı

İÇERİK

Ekibimiz	2
Baş Editörden	3
Bölüm Başkanından Ön Söz	4
İçerik	5
Çeviri ve Bellek Yönetimi	6
Yapay Zekâ Rakip mi? Müttefik mi?	7
Gündem: Küresel İletişimin Yeni Yolu	8
Çevirmen Etiği vs. Yapay Zekâ Etiği	9
Fan Çevirisi ve Karikatür Çevirisi	10
Adli Yeminli Çevirmen ve Noter Yeminli Çevirmen	11
Bilgi Köşesi	12
Çeviri Hatalarının Tarihine Yolculuk #3	13
Bilgisayar Destekli Çeviri Araçları (BDC): Çeviride Hız	14
Yapay Zekâ Destekli Çeviri: Edebî Metinlerde İnsan ve Teknoloji İş Birliği ..	15
Mezunlarla Röportaj: İlayda ÇINARCI	16
Çevirmen Tanıtımı #3	19

ÇEVİRİ VE BELLEK YÖNETİMİ

Sözlü çeviri sırasında çevirmenlerin zihinsel aktiviteleri normal zihin işleyişinden biraz farklı işler. Çevirmenler; bir konuşmayı dikkatlice dinleyip not alırken, konuşmacıya olan odaklanmayı sürdürmek, dikkati dağılırsa yeniden toplamak, konuşmayı akıcı ve doğru bir şekilde çevirebilmek için yürütücü bilişsel becerilerden yararlanmak gibi görevleri yerine getirirler. Birçok işin aynı anda gerçekleştirilmesini gerektiren sözlü çeviri işleminde, çevirmenin belleğini en etkili şekilde yönetebilmesi, çevirmen için başlıca gereksinimlerden biridir.

Sözlü çeviri başta olmak üzere çevirmenler, çeviri sürecinde yoğun bir biçimde bellek gücüne başvurumaktadırlar. Bellek yönetimi, çevirmenler için bu yönden önem arz etmektedir. Sözlü çeviride bellek yönetimi, çevirmenin metni anlaması ve doğru çevirmesi için kısa süreli hafızasını etkin kullanmasını içerir. Kısa süreli belleğimiz ise genel koşullarda 20 saniyelik 7 ± 2 birimlik kapasiteye sahiptir. Bu demek oluyor ki, kısa süreli bellek kendi içinde belli başlı sınırlara sahiptir. Bu sınırların farkında olan çevirmenler ise, hüküm alanlarını genişletmek için bazı stratejiler ve teknikler uygulamaktadırlar. Çevirmenler, anlam birimlerine ayırma stratejisiyle uzun cümleleri küçük parçalara ayırır, zihinde canlandırarak zihin haritası oluşturur ve önceki bilgileri yeniyle ilişkilendirerek kısa vadeli bellek yönetimi yapar. Ayrıca kendilerine özgü semboller ve kısaltmalarla not alarak bellek yükünü hafifletir. Çeviri yapacakları alanın terminolojisine yönelik hazırlık yapmak da bellek yönetimine katkı sağlayacaktır.

Bu yoğun zihinsel yük, çevirmeni stresli bir duruma sokabilir, çünkü herhangi bir dikkatsizlik ya da hata, çevirinin doğruluğunu ve kalitesini olumsuz etkileyebilir. Uzun süre devam eden bu zihinsel çaba, çevirmenin yorgunluğunu artırabilir ve bellekle ilgili çeşitli zorluklara yol açabilir. Bu nedenle sözlü çeviri süreci, sadece dil bilgisi ve teknik beceriler değil, aynı zamanda sağlam bir bellek yönetimi ve zihinsel dayanıklılık gerektiren bir iştir. Tüm bu zorlu sürecin bilincinde olup belleğini iyi yöneten çevirmen, hızlı ve uzun konuşmaları daha iyi kavrar ve daha tutarlı ve hatasız çeviri yapar. Çünkü çevirmenler, belleğinin esiri değil, onun sınırlarını aşan kişilerdir.

Zehra Nur MAVİŞ & Zeynep İPEK

YAPAY ZEKÂ: RAKİP Mİ, MÜTTEFİK Mİ?

Son yıllarda yapay zekânın çeviri sektöründe kullanılması, büyük değişimlere yol açtı. Gelişmiş büyük dil modelleri (LLM) ve makine çevirisi (MT), çeviri sürecini hızlandırırken maliyetleri de düşürdü. Peki, bu değişimler çevirmenleri tarihe mi gömüyor, yoksa mesleğin dönüşümüne ve gelişmesine mi işaret ediyor?

Makine çevirisi (MT) çok uzun zamandır çeviri sürecinde aktif bir rol oynamaktadır. Her geçen gün yapay zekânın kendini geliştirmesiyle birlikte çeviri kalitesi artmaya devam etmiş, hız ve pratiklik açısından da büyük bir ilerleme kaydedilmiştir. Ancak bu ilerlemeler, çevirmenlerin tamamen ortadan kalkacağı anlamına gelmiyor. Günümüzde birçok dil hizmeti sağlayıcısı (LSP) makine çevirisini kendilerine entegre etmeye başlayarak bir destekçi haline getirdi. Örnek olarak Nimdzi'nin raporunu inceleyelim. Bu rapordaki bulgulara baktığımızda, çoğu şirket yapay zekâyı çevirmenler için destekleyici bir araç olarak kullanıyor ve çalışanlarını bu yeni teknolojiye adapte etmek için yatırımlar yapıyor. Bu şirketlerin %61'i yapay zekâ araçlarının kullanımı konusunda çalışanlarını eğitmeye başlamıştır. %52'si yapay zekâ destekli yeni hizmetler sunmaya başlamıştır. Bu rapor ile ilgili son olarak söyleyebileceğim şey ise, bu şirketlerin yalnızca %7'si yapay zekâ nedeniyle çalışanlarının sayısını azaltmıştır. Bu veriler çevirmenlerin tamamen devre dışı kalmadığını, aksine kalite kontrol ve denetleme alanında daha büyük bir öneme sahip olduklarını gösteriyor. Birçok şirket, tam otomatik çeviri yerine insan denetimli yapay zekâ çözümlerine odaklanıyor. Büyük dil modellerinin yükselişiyle makine çevirisinin etkinliği artsa da tam otomatik çeviri hâlâ bir hayal.

Geleceğe Bakış: Çevirmenler Ne Yapmalı?

Hepimiz farkındayız ki, yapay zekanın gelişimi bugün ile sınırlı kalmayacak ve kendini geliştirmeye devam edecek. Fakat bu gelişim, çevirmenlere artık ihtiyaç olmayacağını ve çevirmenlik mesleğinin biteceği anlamına gelmiyor. Özellikle tıbbi, hukuki ve edebi çevirilerde, kültürel bağlamların ve aktarımların yoğun olduğu metinlerde, çevirmen dokunuşuna ihtiyaç duyulmaya devam edilecek. Bir şiirin ruhunu, bir hukuk metninin hassasiyetini veya bir reklamın yaratıcılığını yalnızca yapay zekâ ile yakalamak mümkün mü? Henüz değil! Çevirmenlerin bu değişime uyum sağlayabilmesi için, yeni teknolojiyi kullanmaya başlaması ve kendilerine çeviri alanında kullanabileceği editörlük, post-editing (makine sonrası editleme) veya dil teknolojilerinde uzmanlık gibi yeni beceriler ve uzmanlık alanları kazandırmaları gerekiyor. Sektörün evrimleşmesinde kazanılan bu yeni özellikler, çevirmenler için adeta bir anahtar olacaktır. Sonuç olarak şunu söyleyebilirim ki: yapay zekâ çevirmenlik mesleğini bitirmiyor, ancak köklü bir şekilde dönüştürüyor; bu yeni teknoloji evriminde evrime karşı çıkmayıp parçası olmak ve geleceğe yön vermek ise tamamen bizim elimizde!

GÜNDEM: KÜRESEL İLETİŞİMİN YENİ YOLU

Teknoloji, her geçen gün hayatımızın merkezine daha çok yerleşiyor ve bu hızlı değişimler, özellikle çeviri sektörünü derinden etkiliyor. Modern dünyada işler dijitalleşirken, pandeminin de etkisiyle hız kazanan bu dönüşüm, çevirmenlerin çalışma biçimleri üzerinde de etkili oldu. Dijitalleşme, mesleklerin şekil değiştirmesine yol açarken, çeviri sektörü de bu değişime ayak uydurdu. Dünya çapındaki konferanslar, eğitimler ve iş toplantıları daha erişilebilir ve verimli hale geldi. Zoom gibi video konferans platformları, dijital çevirinin anahtar araçları oldu.

Çeviri dünyasının kalbi, özellikle konferans çevirmenleri sayesinde atıyor. Fakat pandeminin getirdiği sınırlamalar, bu mesleğin dijital dünyaya taşınmasına neden oldu. Zoom gibi platformlar, bu noktada devreye girerek, çevirmenlerin fiziksel toplantılar olmadan bile etkili bir şekilde görevlerini yerine getirebilmelerini sağladı. Simültane çeviri desteği, toplantıların kesintisiz bir şekilde gerçekleşmesine olanak tanırken, dil bariyerlerini ortadan kaldırarak katılımcıların etkinliklere daha aktif bir şekilde katılmalarını sağladı.

Zoom'un simültane çeviri özelliği, hem iş dünyasında hem de eğitimde bir ilke imza attı. Farklı dillerde konuşan katılımcıların aynı anda iletişim kurabilmesi, küresel iş birliklerinin önünü açtı. Özellikle uluslararası toplantılar ve seminerler için bu özellik, katılımcılar arasında etkili bir diyalog kurulmasına olanak sağladı. Herkes kendi dilinde konuşabiliyor ve anında çeviri yapılabiliyor; böylece toplantılarda herkes aynı sayfada kalabiliyor.

Zoom'un sunduğu "Çevirmen Ekle" özelliği, çeviri süreçlerini daha da kolaylaştırdı. Bu özellik sayesinde, katılımcılar diledikleri dillerde çeviri alabiliyor, çevirmenler ise doğru ve hızlı çeviriler yapabiliyor. Ancak, dijital platformlar üzerinden yapılan çevirilerde bazı zorluklar da mevcut: geleneksel kabin sistemlerinden farklı olarak, Zoom'daki çevirmenler aynı ortamda bulunmadıkları için iş birliği yapmak daha da zorlaşıyor. Bu nedenle, çevirmenlerin etkili bir iletişim kurabilmesi için, uygulamanın farklı araçlarla desteklenmesi gerekiyor.

Teknolojinin sağladığı bu imkanlarla, çevirmenler artık dünyanın dört bir yanındaki insanların sorunsuz bir şekilde iletişim kurabilmelerini sağlıyor. Zoom gibi platformlar, sadece iş dünyasında değil, eğitim ve seminer gibi alanlarda da büyük kolaylık sağlıyor. Dil bariyerlerini aşan bu dijital dönüşüm, çeviri sektörünü bir adım daha ileriye taşıyor. Gelecekte, teknolojinin bu alandaki etkisi, çeviri dünyasında yeni fırsatlar yaratacak ve global iletişimin hızını daha da artıracak gibi görünüyor.

Kiana MOOSAVİ

ÇEVİRMEN ETİĞİ VS. YAPAY ZEKÂ ETİĞİ

Hem çevirmenler hem de yapay zekâ sistemleri, diller ve kültürler arasında bilgi aktarımı yaparken belirli etik sorumluluklar taşır ancak bu iki grup arasında önemli farklar vardır.

Çevirmenler, yalnızca sözcükleri çevirmekle değil, aynı zamanda metnin anlamını ve kültürel bağlamını doğru aktarmakla da yükümlüdür. Bu sorumluluklarını ise doğruluk ve tarafsızlık, gizliliğin korunması, kültürel duyarlılık ve profesyonellik gibi çeşitli etik kurallar çerçevesinde yerine getirirler. Yapay zekâ ise, çeviri sürecinde hız ve verimlilik gibi avantajlar sağlarken, aynı zamanda etik sorunlara yol açabilecek bazı dezavantajlara da sahiptir. Yapay zekâ sistemleri; doğruluk, tarafsızlık, gizliliğin korunması ve insan denetimi gibi temel etik ilkelere dayanır ancak insan sezgisine ve kültürel anlayışına sahip olmadığı için zaman zaman yanlış veya uygunsuz çeviriler yapabilir. Bu nedenle, yapay zekâ destekli çevirilerde insan denetimi her zaman gereklidir.

Her iki alanda da doğruluk, güvenilirlik ve tarafsızlık temel ilkeler arasında yer alır ancak çevirmenler, sezgisel ve kültürel bağlamı kavrama konusunda daha bilinçli; yapay zekâ sistemleri yalnızca verilerle çalışır. Çevirmenler, metnin çevirisinde etik kararlar alabilecek iradeye sahipken yapay zekâ sistemleri sadece programlandığı şekilde işlevini yerine getirir. Günümüzün gelişen teknolojisinde, yapay zekânın çeviri alanında yaygınlaşması durumunda dahi, daha adil ve doğru çeviriler yapılabilmesi için hem çevirmenlerin hem de yapay zekânın etik ilkeleri gözeterek hareket etmesi gerekir. Bunun yanı sıra, yapay zekâ destekli çeviri sistemlerinde insan kontrolünün bulunması büyük bir önem taşır.

FAN ÇEVİRİSİ

Fan çevirisini anlamak için ilk olarak “fan” ve “fandom” kavramlarını anlamak gerekir. Fanlar, popüler medya ürünlerine karşı derin bir bağlılık ve sevgi duyan kişilerdir. Fandom kavramını ise bu fanların oluşturduğu topluluklar olarak düşünebiliriz.

Fan çevirisi, bu medya ürünlerinin (genellikle oyun, dizi, film, anime ve çizgi roman) fanlar tarafından, fanlar için çevrilmesidir. Fan çevirisi yapan kişiler profesyonel çevirmen değildir, yaptıkları işten kâr amacı gütmeyenler ve bu işi, içinde bulundukları topluluk adına yaparlar. Bununla birlikte akla şu soru gelir: Peki, fanlar neden bu işi yapıyor? Aslında bu sorunun birden fazla cevabı var. Bazı medya ürünlerine belirli sebeplerden dolayı, örneğin çevrilmiş ürünün beklenenin altında gelir getirmesi nedeniyle, profesyonel çevirmenler ve yayın hizmetleri bu işe el atmayabilir (Vazquez-Calvo, 2019). Aynı zamanda, fanların ücretli yayın hizmetlerini kullanma imkânlarının olmaması ve bölgelerinde aradıkları içeriklerin bulunmaması, fandomlar içinde fan çevirilerine karşı bir ihtiyaç doğurur.

Fan çevirisinin temelinde dört farklı çeviri türü yer alır: fansubbing, fandubbing, scanlation ve video oyunları fan çevirileri. İlk iki türü kısaca altyazı çevirisi ve dublaj çevirisi olarak açıklayabiliriz. Scanlation ise; dergi, çizgi roman, manga gibi medya ürünlerinin teknoloji yardımıyla taranması ve sonrasında dijital ortamda, çeşitli yazılımlar kullanılarak çevrilmesidir. Video oyunları fan çevirileri ise, video oyunlarının genellikle Batı ülkeleri ve Japonya’dan çıkması, yapılan yerelleştirme ve çevirilerin ise çoğunlukla, yakın zamanda istisnalar olsa bile, İngilizce ve Japonca dillerinde mevcut olmasından kaynaklanan bir ihtiyaç ile ortaya çıkmıştır.

Azra Aysima ALTINTAŞ

KARİKATÜR ÇEVİRİSİ

Mizahın ve Kültürün Aktarımı

Kelimeler Yetmez Kahkaha da Çevrilmeli

Karikatürler sadece eğlenceli çizimler değil, aynı zamanda kültürel ve toplumsal mesajları taşıyan güçlü anlatım araçlarıdır. Bir bakışta kahkaha attırabilir, düşündürebilir, hatta bazen hafifçe utandırabilir! Ama işin içine çeviri girince, bu eğlenceli süreç tam bir beyin fırtınasına dönüşür.

Çünkü sadece kelimeleri çevirmek yetmez; mizahın ruhunu, kültürel bağlamını ve kelime oyunlarını da doğru bir şekilde aktarmak gerekir. Yani çevirmen, espriyi en doğru şekilde karşı tarafa ulaştırmalıdır! Peki, bu neden bu kadar zor? Çünkü bir dilde komik olan bir espri, başka bir dile birebir çevrildiğinde aynı etkiyi yaratamayabilir! Örneğin, İngilizce bir karikatürde "lettuce" kelimesiyle yapılan bir kelime oyunu, Türkçeye "marul" olarak çevrildiğinde hiç kimseyi güldürmeyebilir.

İşte bu noktada çevirmenin yaratıcılığı devreye girer; kelime oyunlarına uygun, hedef kültürde anlam taşıyan bir karşılık bulmalıdır. Bazen bu, doğrudan çeviri değil, yerelleştirme gerektirir. Yoksa espri, tıpkı kötü bir şaka gibi havada asılı kalır! Aynı zamanda, karikatür çevirisi yalnızca kelimelerle değil, görsellerle de uyumlu olmalıdır. Metnin fazla uzun olması, konuşma balonunu dışına taşmasına neden olabilir. Aynı şekilde kültürel referansların anlaşılır şekilde aktarılması da büyük önem taşır.

Türkiye’de herkesin güldüğü bir figür, Amerika’daki bir okuyucu için tamamen anlamsız olabilir. Bu tür durumlarda çevirmen, hedef kitleye uygun bir karşılık bulmalıdır. Sonuç olarak, karikatür çevirisi yalnızca dil becerisi değil, aynı zamanda kültürel farkındalık, yaratıcılık ve mizahi duyarlılık gerektiren bir sanattır. En iyi çeviri, okuyucuya yalnızca kelimeleri değil, düşünceyi veya kahkahayı da ulaştırabilen çeviridir!

Kiana MOOSAVİ

ADLİ YEMİNLİ ÇEVİRMEN

Ülkemizde adli yeminli çevirmenlik ve bilirkişilik aynı alanlar olarak görülse de gerçekte tamamen farklı alanlardır. Bilirkişi; hâkim veya savcının bilgisinin yetersiz kaldığı durumlarda, çözümü uzmanlık, özel veya teknik bilgi gerektiren konularda başvurulmuş, o konunun uzmanı kişilere hukuk dilinde verilen addır. Diğer yandan adli yeminli çevirmen, adalet komisyonları huzurunda yemin eder ve adli yemin belgesi veya bilirkişilik belgesi olarak adli yeminli çevirmen veya çevirmen bilirkişi olarak adlandırılır.

Çevirmenlerin sadece çevirmen sıfatıyla yeminli çevirmenlik yapmaları mümkün değildir. Eğer bir çevirmen, adli yeminli çevirmen olarak hizmet vermek istiyorsa kendisini bu alanda geliştirme mecburiyeti içerisinde. Çevirmenlik mesleğini sürdüren kişilerin yeminli çevirmen olabilmek için dil bildiğine dair bir belge veya diploması ile birlikte ikamet ettikleri şehrin adalet sarayına, yayımlanan tarihlerde başvurmaları ve hâkim veya Cumhuriyet Başsavcısı tarafından atanmış olmaları gerekir.

Adli yeminli çevirmen, çevrilmesi gereken dosyalar ya da tercüme edilmesi gereken konular olduğunda mahkeme kalemleri tarafından bilgilendirilir ve mahkemelerde, soruşturma esnasında, iddianamelerin anlatılmasında, davaların deşifre işlemlerinde, tapuda ve tüm adli yeminli çeviri gerektiren alanlarda hizmet verebilir.

Adli yeminli çevirmenler, çevirisi yapılan belgeleri kontrol ederek onaylama yetkisine sahiptir. Çevirmenin onayından geçmiş olan her belge mutlak doğru çeviri olarak kabul edilir.

NOTER YEMİNLİ ÇEVİRMEN

Noter yeminli çevirmen; çevireceği dili bildiğine dair lisans diploması, dil okulu sertifikası gibi belgelerle Türkiye Cumhuriyeti'ne bağlı herhangi bir noterde hukuk mahkemeleri kanununa göre yemin etmiş kişidir. Türkiye Cumhuriyeti sınırları içerisinde ikamet eden Azerbaycan, Kazakistan, Türkmenistan gibi Türk kökenli vatandaşlar da gerekli izinleri almaları durumunda noterlerde yeminli çevirmen olarak çalışabilirler.

Her bir noter sadece kendisine bağlı çalışan, huzurunda yemin etmiş yeminli çevirmenlerin imzalarını tasdik eder. Bir çevirmen birden fazla noter huzurunda yemin edebilir. Bu birden fazla noterde çeviri işlerini yapabileceği anlamına gelir.

Noter yeminli çeviri evrakları, önce yeminli çevirmen daha sonra noter tarafından imzalanır ve kaşelenir. Herhangi bir çeviri kaynaklı hatada hem çevirmen hem de noter sorumluluk alır. Ancak noter çevirmenin dili bildiğini tasdik eder ve çevirinin gereklerini yerine getirerek yaptığını ispat ederse bu sorumluluktan kurtulur.

Yeminli çeviri hizmeti, pek çok farklı kurum ve kuruluş tarafından talep edilebilmektedir. Bunlara örnek olarak evlendirme daireleri, bankalar, üniversiteler, devlet daireleri, konsolosluklar gibi kurum ve kuruluşlar gösterilebilir.

Yeminli çevirmenin yaptığı iş ile noter onaylı çevirmenin yaptığı işte asıl fark, noter tasdikidir. Her alanda olmasa da bazı belgelerin bir kuruma sunulmadan önce noter tarafından tasdiklenmiş olması gerekir. Bu belgeler arasında kimlik ve pasaportlar, vekaletnameler, adli sicil kayıtları, evlilik, doğum, ölüm, diploma, akademik, ticari, hukuki ve diğer resmî belgeler yer alır.

Bilgi Köşesi

21. yüzyılın ilk 10 senesinde, kitapların %75'inden fazlası Fransızcadan Almancaya çevrilmişken, bu oranın Çince sadece %5 olduğu görülmüştür. Bu %5'lik oran, özellikle de Çincenin dünyada en çok konuşulan dillerden biri olduğu düşünüldüğünde oldukça şaşırtıcıdır.

Kaynakça: Language Insights, 17/09/2024

İşaret dilinde olduğu gibi, kabartma yazı ya da kör alfabesi olarak da bilinen Braille alfabesi, ülkeye ve kullanılan alfabelere göre değişiklik göstermektedir. Çoğu kişinin düşündüğünün aksine Braille, 'evrensel' bir dil değildir.

Kaynakça: duxburysystems, About Braille

Dilimizdeki gibi işaret dilinde de yöresel lehçelerin olabileceğini hiç düşünmüş müydünüz? Örnek olarak, Amerika'nın Kuzeydoğusunda yaşayan işitme engelliler genel olarak daha hızlı konuşurlarken, Güneyliler ise daha yavaş ve özenli konuşma eğilimini göstermektedirler. Orta Batılılar ise çoğunlukla bunun arasında bir hızla iletişim kurmaktadır.

Kaynakça: StartASL, 31 Ocak 2023

ÇEVİRİ HATALARININ TARİHİNE YOLCULUK #3

Bir Cümle, Yıllarca Süren Kriz

Tarih boyunca insanlık, dillerin ve kültürlerin labirentinde yolunu bulmaya çalışırken, çeviri her zaman kritik bir rol oynamıştır. Ancak bazen küçücük bir kelime hatası, büyük krizlere yol açabilir. Yanlış çevrilen tek bir ifade, ülkeleri karşı karşıya getirebilir, yıllarca sürecektir yanlış anlamalara neden olabilir, hatta savaşa bile zemin hazırlayabilir. Dünyanın kaderini değiştiren çeviri hatalarının sayısı hiç de az değildir. İşte tarihte yaşanmış en meşhur çeviri hatalarından biri: Soğuk Savaş'ın belki de en büyük diplomatik gafı!

Şimdi zaman makinemize atlayıp 1956 yılına gidiyoruz. O dönemde Sovyetler Birliği lideri Nikita Kruşçev, Moskova'daki Polonya Büyükelçiliği'nde Batılı diplomatlara hitap ediyordu. Konuşmasının bir bölümünde Sovyetler'in ideolojik üstünlüğünü vurgulamak isterken sarf ettiği şu sözler: *"Whether you like it or not, history is on our side. We will dig you in."*, batı basınına *"Sizi gömeceğiz!"* şeklinde yansıyınca ortalık karıştı.

Batı dünyasında soğuk terler dökülmeye başladı. Oysa Kruşçev'in kastettiği şey bambaşkaydı. O, Marx'ın ünlü "Burjuvazi, kendi mezar kazıcılarını yaratır." sözüne atıfta bulunarak kapitalizmin zamanla çökeceğini ima ediyordu; ancak çeviri öylesine sert ve tehditkâr bir hale gelmişti ki, Sovyetler Birliği'nin Batı'yı yok etmekle tehdit ettiği şeklinde yorumlandı. Soğuk Savaş'ın zaten gergin olan atmosferine bir parça daha barut eklenmiş oldu.

Peki bu yanlış anlaşılma ne zaman düzeltildi? Kötü haber şu ki, Kruşçev'in sözleri, bağlam içinde değerlendirildiğinde, *"Hoşunuza gitsin ya da gitmesin, tarih bizim yanımızda. Kapitalizm kendi sonunu getirecek."* anlamına gelmesine rağmen bu yanlış çeviri yıllarca süren diplomatik krizlere sebep oldu. Kruşçev, 1963 yılında Yugoslavya'da yaptığı bir konuşmada bu hatayı düzeltmeye çalışarak, *"Elbette sizi kürekle gömmeyeceğiz. Kendi işçi sınıfınız sizi gömecek."* dedi. Ancak bu açıklama bile batı dünyasının Sovyetler'e duyduğu kuşkuyu gidermeye yetmedi.

Bu olay, çevirinin yalnızca kelimelerle değil, dünya siyasetiyle de oynayabilecek bir güç olduğunu gösteren en çarpıcı örneklerden biri olarak tarihe geçti. Görünen o ki, doğru çeviri sadece dil bilmek değil, kelimelerin metinlerarası anlamı da doğru tartmak demektir!

Kiana Moosavi

BİLGİSAYAR DESTEKLİ ÇEVİRİ ARAÇLARI (BDÇ): ÇEVİRİDE HIZ

Günümüzde çeviri sürecinde hız ve kalite, artık sadece yetenekle değil aynı zamanda gelişen teknoloji ile şekillenmeye devam ediyor. Çeviri sektörü sürekli evrimleşirken, teknoloji çevirmenlerin en büyük iş ortağı haline geliyor. Teknolojik gelişmeler arasında çevirmenler için en önemlilerden birisi CAT (Computer - Assisted Translation) araçları, yani bilgisayar destekli çeviri (BDÇ) araçlarıdır. Peki bu BDÇ araçları çeviri sürecine nasıl katkı sağlıyor?

Öncelikle bilgisayar destekli çevirinin ne anlama geldiğini açıklayalım. Adından da anlaşılacağı gibi, çeviri sürecinde çevirmenleri bilgisayar yazılımları ile destekleyen bir çeviridir. Bu çeviri türü, tamamen otomatik çeviri yapan makine çevirisinden farklı olarak çevirmenlerin kontrolünde çalışır. BDÇ araçları, çevirmenlerin hızını artıran, süreci daha verimli hale getiren ve çeviri kalitesini bir hayli yükselten destekçi yazılımlar olarak öne çıkar.

Peki bu BDÇ araçları nasıl çalışır ve avantajları nelerdir?

BDÇ araçlarının temel işleyişi, çeviri sürecini pratik, sistematik ve daha verimli hâle getirmek üzerine kuruludur. Bu araçlar, kaynak metnin anlam bütünlüğünü koruyarak ve metni cümle ya da kelime gruplarına bölerek çevirmene sunar. Daha önce çevrilmiş benzer ifadeler, çeviri belleği (TM - Translation Memory) sayesinde otomatik olarak önerilir, bu sayede aynı veya benzer metinlerin tekrar çevrilmesine gerek kalmaz; çevirmen, geçmiş çevirileri anında bularak çeviri sürecini hızlandırır. Bu sayede her çeviride terminolojik anlamda bir bütünlük sağlanır. Bu kısım özellikle teknik, tıbbi ve hukuki çevirilerde terminoloji uyumu açısından çok büyük önem taşır. Bazı BDÇ araçları, Google Translate, DeepL veya Microsoft Translator gibi makine çevirisi motorları ile entegre olarak çevirmenlere alternatif çeviri önerileri de sunar. Böylece çevirmen, ihtiyacına göre bu öneriler ile eklemeler ve çıkarmalar yapabilir.

Bu özelliklerin yanı sıra, BDÇ araçları yazım denetimi yaparak sayılar, özel karakterler, tarih ve saat gibi detayları kontrol eder ve hata payını en aza indirmeye çalışarak kaliteyi artırır. Böylece çevirmen, çoğunlukla çeviri sürecine odaklanabilir ve teknik ayrıntılarla zaman kaybetmez.

Bulut tabanlı BDÇ araçları, ekiplerin aynı proje üzerinde uzaktan çalışmasına olanak tanır; bu sayede birçok çevirmen, editör ve proje yöneticisi aynı projeye eş zamanlı olarak erişebilir. PDF, Word, Excel, HTML, XML gibi farklı dosya formatlarını destekleyen BDÇ araçları ise çok çeşitli içerik türleriyle çalışmayı mümkün kılar ve çevirmenlerin iş süreçlerini daha esnek bir hâle getirir. Günümüzde en popüler BDÇ araçları arasında SDL Trados Studio, MemoQ, Wordfast, Smartcat, OmegaT bulunmaktadır. Bu araçlar, profesyonel çevirmenlerin iş akışını en iyi duruma getirmek, kaliteyi yükseltmek, projeleri daha verimli ve keyifli bir şekilde yönetmek için vazgeçilmez bir hâle gelmiştir.

Gökçe Nur ERTİM

YAPAY ZEKÂ DESTEKLİ ÇEVİRİ: EDEBÎ METİNLERDE İNSAN VE TEKNOLOJİ İŞ BİRLİĞİ

Günümüzde yapay zekâ, çeviri süreçlerinde önemli bir rol oynamaktadır. Teknolojik gelişmelerle birlikte makine çevirisi büyük ilerleme kaydetmiş ve küresel iletişimi kolaylaştıran bir araç hâline gelmiştir. Yapay zekâ destekli çeviri sistemleri, birçok farklı metin türünü çevirebilse de edebî metinlerin çevirisi diğer metin türlerinden belirgin şekilde farklıdır.

Edebî çeviri, yalnızca kelimelerin anlamlarını aktarmak değil, aynı zamanda yazarın niyetini, duygusunu ve kültürel bağlamını da doğru şekilde yansıtmaktır. Şiir, roman ve hikâye çevirilerinde orijinal atmosferi ve üslubu korumak büyük önem taşır. Ancak yapay zekâ destekli çeviri sistemlerinin bu alandaki yeterliliği hâlâ tartışılmaktadır.

Makine çevirisi, ilk yıllarında kelimesi kelimesine çeviri yaparak anlam bütünlüğünü ve bağlamı göz ardı ediyordu; ancak günümüzde yapay sinir ağları ve büyük dil modelleri sayesinde, kelimeleri bağlam içinde değerlendirebiliyor. Bu, edebî çeviri için büyük bir adım olsa da kültürel ve stilistik unsurların korunması için hâlâ çevirmenlerin sezgisel anlayışına ihtiyaç duyuyor. Özellikle şiir gibi sanatsal metinlerde, kelimelerin anlamı kadar çağrışımları, ritmi ve ahengi de önemli. Yapay zekâ tabanlı sistemler, bu tür metinlerde genellikle daha mekanik bir çeviri sunarak eserin sanatsal yönünü tam olarak yansıtamayabilir, ancak dil modelleri geliştikçe anlam bütünlüğünü daha iyi koruyan ve bağlamsal uyumu artıran çeviriler üretebilirler.

Yapay zekâ, edebî çeviriye ‘geri çeviri’ (back translation) yöntemiyle katkı sağlar. Bu yöntem, metnin tekrar orijinal diline çevrilmesiyle kaybolan veya değişen anlamların tespit edilmesine yardımcı olur. Araştırmalar, yapay zekâ destekli çevirinin bu süreçte geleneksel yöntemlere kıyasla daha başarılı olduğunu gösterse de edebî eserlerin derin anlam katmanlarını tam olarak koruyamaz. Öte yandan, yapay zekâ araçları hız ve verimlilik açısından büyük avantajlar sunar. Çevirmenlerin saatler sürecektir işlemlerini kısa sürede tamamlayan bu aygıtlar, taslak çeviri oluşturarak iş yükünü azaltır. Böylece çevirmenler, metnin sanatsal yönüne daha fazla odaklanabilir. Bu bağlamda, insan ve yapay zekâ iş birliği, edebî çeviri süreçlerini en iyi şekilde yönetebilir.

Sonuç olarak, yapay zekâ destekli çeviri sistemleri, edebî çevirilerde giderek yaygınlaşsa da insan sezgisi, kültürel farkındalık ve sanatsal duyarlılığın yerini tam olarak alamamaktadır. Gelecekte, yapay zekâ ile insan çevirmenlerin iş birliği arttıkça çeviri kalitesinin de yükseleceği öngörülmektedir; ancak edebî eserlerin ruhunu tam anlamıyla yansıtmak için insan çevirmenler hâlâ vazgeçilmezdir.

Azra KOCA

MEZUNLARLA ROPÖRTAJ: İLAYDA ÇINARCI

BAİBÜ Mütercim ve Tercümanlık Bölümü'nden 2022 yılında mezun olan öğrencilerinden biri olan İlayda ÇINARCI ile ekibimizden Gökçe Nur ERTİM bir ropörtaj gerçekleştirdi. Kendisi tıp çevirisi alanında kariyerini çizmiş olup öncesinde çevirmen olarak başladığı Acıbadem Hastanesi'nde şu anda Uluslararası Hasta Hizmetleri Takım Liderliği konumuna yükselmiş durumda.

Sizi tanıyabilir miyiz? Çevirmenlik mesleğine nasıl başladınız? Acıbadem Hastanesi'nde ne kadar süredir çevirmen olarak çalışıyorsunuz?

Ben İlayda Çınarcı. 25 yaşındayım ve yaklaşık 2 senedir Acıbadem Sağlık Grubu'nda çalışmaktayım. Eylül 2022 yılında yeni mezun olduğum zaman, Uluslararası Hasta Hizmetleri Yetkilisi olarak çalışmaya başladığım bu kurumda, yaklaşık 5 ay kadar aktif tercümanlık yaptığımı söyleyebilirim. Şu anda aktif olarak Uluslararası Hasta Hizmetleri Takım Liderliği görevini üstlenmekte olduğumdan, gerekmedikçe aktif olarak çeviri yapmamaktayım.

Hastane ortamında çevirmenlik yapmanın en büyük zorlukları nelerdir?

Bence hastane ortamında çeviri yapmanın en büyük zorluğu, insan hayatını birebir yönde etkileyecek işler yapmak ve bu sorumluluğun altına girmek. İngilizce tercümanları için aynı şeyi elbette söylemek diğer dillere kıyasla biraz daha zor çünkü hekimlerimizin neredeyse yüzde doksan beşi İngilizce dilini anadili seviyesinde konuşmakta, fakat Özbekçe, Kazakça veya Amharca gibi kimsenin bilmediği dillerde çeviri yapmanın sorumluluğu altında kalmak, bu işin en büyük zorluklarından biri olabilir. İnsan hayatını etkileyecek bilgiler paylaşıyoruz bazen. Örneğin; bir hastanın anestezi görüşmesini yapacağımız esnada, alerjisi olduğu ilaçların eksik söylenmesi hastayı birebir tehlikeye sokabilmektedir. Bu sebeple şahsen benim tercümanlık yaptığım zamanda sırtımda en fazla hissettiğim yük buydu.

Bir hastane çevirmeni olarak günlük iş rutininiz nasıl?

Hali hazırda bulunduğum pozisyon neticesinde, günlük işlerim arasında çeviri aktif bir şekilde yer almamakta. Pozisyon değişimi sebebiyle biraz pazarlama koluna kaydığımı söyleyebilirim, bu sebeple sizlere kendi iş rutinime ek olarak tercümanlık yapan arkadaşlarımın da iş rutininin bahsetmek isterim. Tercümanlarımız sabah ilk geldiğinde ekipleriyle toplanır (her dili konuşan arkadaşlarımın kendi içlerinde mini bir ekibi var). Günün programı dağıtılır ve serüvenleri başlar. Bazıları o kadar yoğun ki, onları gün içerisinde bir tek sabahları görürüz. Çoğunlukla WhatsApp grupları aracılığıyla koordinasyon sağlanıyor. Örneğin; kendi programlı hastalarına ek olarak ayaktan plansız hasta geliyorsa, bu bilgi ilk etapta bağlı bulunduğum koordinasyon merkezine ulaşır. Bizler, tercümanlarımızın müsaitlik durumunu arka planda dijital olarak takip ettiğimizden dolayı, gelen yeni hastamızı müsait tercümana aktarıyoruz. Ben bu göreve ek olarak, hastanemizde sunduğumuz hizmetleri genel müdürlük pazarlama ekiplerimizin de aracılığıyla, yeni hastalarımıza gelmeden tedavi planları çıkarma, ücretlendirme ve iletme kısmındayım. Aktif olarak Balkan Bölgesi ile çalışmaktayım. Neredeyse her ülkede healthpoint ofislerimiz var, oralara gelen ve yeni başvuran hastalarımızın dosyaları önce Genel Müdürlüğümüze sonra bizim şubeden bana ve ekibime gelir. Bizler, gerekli doktorlarla istişare yaparak hastamıza tedavi planı sunarız, diğer bir ekibimiz ise randevuları planlar. Hastalar geldikten sonra ödeme, ulaşım, konaklama ve hastane içi süreçlerinin hepsinden tercümanlarımız sorumludur.

MEZUNLARLA ROPÖRTAJ: İLAYDA ÇINARCI

Tıbbi terimleri öğrenmek ve doğru bir şekilde çevirmek için nasıl bir hazırlık sürecinden geçiyorsunuz?

Şirketimiz bizleri işe aldığı zaman 2 aylık bir eğitim sürecimiz oluyor, bu eğitim sürecimizi sahada aktif çeviri yapan tercüman arkadaşlarımızı gözlemleyerek geçiriyoruz. Tabii ki ihtiyaç halinde bizleri de tercümanlığa yolladıkları oluyor, ama bu genellikle kan alma veyahut bir radyolojik çekime eşlik etmek gibi diğer durumlara nispeten daha basit işlemler için oluyordu. 2 ay boyunca yaptığımız gözlemlerde zaten birçok farklı hasta profili gördüğümüzden, yapacağımız işin az çok teorik kısmını anlamış oluyoruz. Bu 2 ayın sonunda bir yönetici değerlendirme aşaması oluyor, hem onlar hem de biz bu işe yatkınlığımıza olumlu yönde karar kılıyorsak, 4 aylık da pratik deneme süreciyle birlikte, 6 ay sonra olmak istediğimiz yere varmaya bir adım daha yaklaşmış oluyoruz. Bunun yanı sıra, şirketin her yeni başlayan tercümana gönderdiği evraklar arasında Tıbbi Terimler Sözlüğü de oluyor, bu sözlükle yaptığımız pratiği süslediğimizde zaten hazır olmuş oluyoruz.

Acil durumlarda veya kritik tıbbi müdahalelerde çeviri yapmanız gerektiğinde nasıl bir süreç işleniyor?

Daha evvelden böyle bir deneyimim olmadı, fakat olan arkadaşlarımdan yola çıkayım. Hastamızın kalp durması yaşadığını varsayalım. Burada aileye doktor aracılığıyla bilgi vermek bile başlıca bir yük aslında, hele bir de vefat yaşanıyor ise, cenaze süreçleriyle bile ilgilenmekteyiz. Bu tip acil durumlar için hastanelerimizde belirli renk kodları mevcut. Her tercüman takipli hastası neredeyse (örneğin; kemik iliği nakli bölümünde yatan Rus bir hasta) o bölüme mavi kod verildiğinde, nöbetçi sağlık ekipleriyle beraber katta bulunup aile ile sağlık görevlilerinin iletişimini sağlamaktadır.

Hastalarla ve doktorlarla iletişim kurarken yaşadığınız en ilginç veya zorlayıcı deneyimlerden biri neydi?

Bulduğum hastanede alanının en iyi doktorları var ve bu doktorların yanında tabiri caizse asker gibi olmanız gerekli çünkü çok fazla titizler ve işlerini fazlaca ciddiye alıyorlar. Fakat diğer bir yandan hastalarımıza karşı sıcakkanlı ve sevecen olmalıyız, bu da üzerinizdeki stresi haliyle çok fazla yükseltiyor. Bu hocalarımız İngilizce de bildiğinden dolayı bizlerin en ufak hatasını anlamaya da oldukça müsait. Tabii bu unsurlar bir araya gelince insanda biraz kaygı ve stres açığa çıkıyor. Ben yine böyle bir andayken, beyin ameliyatı olan bir hastamı katta ziyaret etmek için hekimler gelmişti, sabah daha 06.30. Doktor geldi ve kendi kendine konuşmaya başladı: “Yara ne kadar iyileşmiş maşallah, bir açıp bakalım iç kısımları nasıl” vs. diye. Ben de hastaya aktarmadım, daha doğrusu dalmışım. Hocamız dönüp bana bakmaya ve beklemeye başladı. Ortamda bir sessizlik oluştu. Bir iki dakika sonra: “Şimdi söylediklerimi çevireceksen tekrar başlamak istiyorum,” demişti. “Tabii”, demeye kalmadan aşırı stresle birlikte hocamızın mimiklerine varana kadar aktarmaya başlamıştım; ta ki beni susturup kendisi konuşana kadar. Bu anı, en çok zorlandığım an diye nitelendirmem belki ama benim için çok ilginç ve bir o kadar da garip bir deneyimdi.

MEZUNLARLA ROPÖRTAJ: İLAYDA ÇINARCI

Hasta mahremiyeti ve etik kurallar açısından çevirmenlik yaparken nelere dikkat ediyorsunuz?

Burada dikkat ettiğimiz en önemli şey edindiğimiz bilgileri insanların fazla olduğu yerlerde konuşmaktan kaçınmak ve üçüncü kişilerle paylaşımlarımızı olabildiği kadar en aza indirmek.

Hastane çevirmenliği alanında kendinizi geliştirmek için neler yapıyorsunuz?

Günlük kullanılan terminolojileri sistematik aralıklarla tekrar etmek ve özellikle bağlı olduğum kuruluştaki yaşanan yeni gelişmeler ve yeni cihazlar hakkında bulabildiğim tüm kaynakları okuyarak yeni terminolojiler çıkarmak başlıca uyguladığım şeyler arasında.

Aldığınız üniversite eğitimi, meslek hayatınızda ne kadar etkili oldu? Teorik bilgi ile pratik arasındaki farkları nasıl deneyimlediniz?

Teoride alınan eğitimler elbette pratiğe gelince etkili olmuyor çünkü stres altında ve hızlı düşünmemiz gereken anlarda durumu kurtarmaya odaklanabiliyoruz. Tabii ki bu benim yaptığım hastane çevirisinde böyle. Çünkü hastaya sadece çevirmenlik yapmıyoruz, aynı zamanda süreci de birebir takip ediyoruz (ödemeleri, bir sonraki randevuları vs.). Ancak bunlar okulda edindiğimiz teorik bilginin hiçbir kısmında yer almıyor, bu da bizi pratikte biraz zorlayabiliyor. Elbette iş etiği gereği okulda edindiğimiz bilgiler çok kıymetli fakat pratikle beslenmesi şart. Şahsen ben mesleğe başladığımda oldukça afallamıştım. Daha önce inanmazdım ama gerçekten deneyim her şey. Mesleği edinmek için teorik bilgi mutlaka pratikle desteklenmeli.

Üniversite yıllarınızda mesleğinize yönelik olarak hangi aktivitelerde bulundunuz? Mütercim ve Tercümanlık Bölümü öğrencilerine kendilerini geliştirmeleri için neler önerirsiniz?

Kendime üniversite yıllarımda edindiğim teorik bilgilerin pratiğini yapabileceğim bir staj ayarlamıştım. Bu durumu, herhangi bir maaş talep etmeden, edindiğim bilgileri pratikte kullanabileceğim bir iş imkânı olarak düşünebiliriz. İlk senemde başladım ancak araya pandemi girdiği için bırakmak durumunda kaldım. Yine de yaklaşık bir sene boyunca maaş almadan aktif olarak yazılı çeviri yapmak için fırsatlar kolladığımı söylemeliyim. Sizlere de imkânlarınız olursa, kendinize bu tür fırsatlar yaratabilmek için çokça araştırma yapmanızı ve alacağınız ücrete odaklanmadan, öğrencilik yıllarınız devam ederken bir yandan da kendinizi geliştirmeye devam etmenizi öneririm.

Bu mesleği yapmak isteyenlere ne gibi tavsiyeler verirsiniz?

Eğer insanlara yardım etmeyi seviyorsanız bu mesleği rahatlıkla yapabilirsiniz ancak hastalarla fazla bağ kurmanızı öneririm. Bunu söylemesi kolay olsa da elbette ister istemez bağlar kurabiliyoruz. Ancak profesyonel bir ortamda çalıştığımız için, hastalarımıza yaklaşımımızı bu perspektifte ele almazsak işimizde zorlanabileceğimiz kanaatindeyim.

Çevirmen Tanıtımı #3: Fuat SEVİMAY

Fuat Sevimay, 1972 yılında doğmuş, Erenköy ve Üsküdar sokaklarında büyümüş, Kadıköy Anadolu Lisesi'ni tamamladıktan sonra Marmara Üniversitesi İngilizce İşletme bölümünden mezun olmuştur. Okul yıllarında dostluğun ve arkadaşlığın değerini keşfederken, paranın aslında “beş para etmez” olduğunu öğrendiğini söyleyen Sevimay, hayat yolculuğunda yazarlık ve çevirmenlikle birlikte iyi bir insan olmaya çalıştığını da dile getirmektedir.

Edebiyat dünyasına adımını öyküleriyle atan Sevimay, farklı dergilerde yayımlanan hikâyelerini 2013'te *Ara Nağme* adlı kitabında bir araya getirmiş ve bu eser, 2014 Orhan Kemal Öykü Ödülü'ne layık görülmüştür. *Kapalıçarşı* adlı romanı, 2015 Ahmet Hamdi Tanpınar Roman Yarışması'nda ödül kazanmış ve 2017'de okurla buluşmuştur. *Gör Bağır* adlı öykü kitabı ise 2022 Fakir Baykurt Öykü Kitabı Ödülü'nü almıştır. *Haydar Paşa'nın Evi* isimli çocuk kitabı ise Ankara Mimarlar Odası'nın Kent Öyküleri Yarışması'nda birincilik kazanmıştır. Özgün ve farklı tarzıyla dikkat çeken Sevimay, *Aynalı* (2011), *Anarşık* (2013) ve *Bendeniz James Joyce* (2020) adlı romanlarıyla da edebiyat dünyasındaki serüvenini sürdürmüştür. Ayrıca *Anarşık* sahneye uyarlanarak tiyatro dünyasında da kendine bir yer edinmiştir.

Çeviri alanında da dikkat çeken çalışmalara imza atan Sevimay, İngilizceden James Joyce, Henry James, Oscar Wilde, Paul Beatty, Aldous Huxley, Herman Merville; İtalyancadan Luigi Pirandello ve Italo Svevo gibi usta kalemlerin eserlerini Türkçeye kazandırmıştır. Literature Ireland ve Trinity College'dan aldığı burs ile Dublin'de James Joyce'un *Finnegans Wake* eserinin çevirisi üzerine çalışmış, dünya edebiyatının en zorlu metinlerinden biri kabul edilen bu eser, 2016'da *Finnegan Uyanması* adıyla yayımlanmıştır. Böylece Türkçe, bu eserin yayımlandığı yedinci dil olma unvanını kazanmış, çeviri ise 2017'de İKSV Talât Sait Halman Çeviri Ödülü ve Dünya Gazetesi Yılın Çevirisi Ödülü ile taçlandırılmıştır. Çeviri sürecine dair deneyimlerini ve notlarını *Çeviri' Bilirsin!* adlı kitabında paylaşan Sevimay, bu alanda kılavuz olmuştur.

Fuat Sevimay'ın eserleri Arapça, Sırpça, İngilizce, Gürcüce, İtalyanca, Arnavutça, Urduca, Hırvatça gibi çeşitli dillere çevrilmiş ve yayımlanmıştır. Fuat Sevimay, kelimelerin ruhu ile oynayan, duyguların ve anlamların peşinden koşan bir edebiyat sevdalısı olarak yoluna devam etmektedir. Günümüzde hem genç kalemlere ilham olmakta hem Türk edebiyatı ve çeviri üzerine dersler vermeye devam etmektedir.

Gökçe Nur ERTİM

ABANT GELECEĞİN ÇEVİRMENLERİ GAZETESİ